

Moderne talen en wetenschappen

Iuik Moderne talen

De doelstellingen in de basisoptie Moderne talen en wetenschappen zijn gebaseerd op essentiële elementen van het wetenschapsdomein Moderne talen. Taal wordt hier benaderd vanuit een taalwetenschappelijke, een culturele en een communicatieve invalshoek.

De bedoeling is om de leerlingen in de eerste graad te laten proeven van wat in het studiedomein Taal en cultuur in de tweede en derde graad doorstroomfinaliteit of dubbele finaliteit aangeboden wordt.

1 Onderzoek

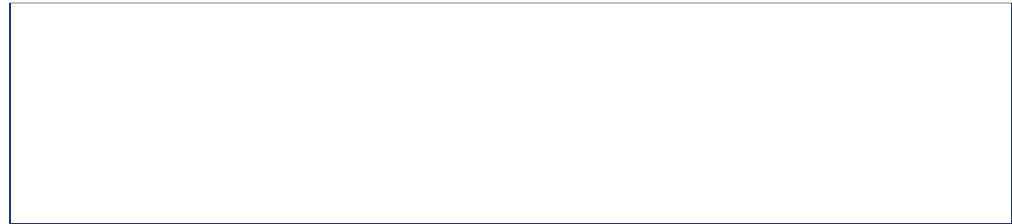
CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 1	De leerlingen voeren een vergelijkend onderzoek uit binnen talen met behulp van een stappenplan.	13.9 t.e.m. 13.13 13.3 t.e.m. 13.8

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<p><u>Feitenkennis:</u></p> <p><u>Conceptuele kennis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - onderzoeksvraag - criteria voor een onderzoeksvraag: onderzoekbaar, ondubbelzinnig, afgebakend, relevant, beknopt en vraagvorm - hypothese - criteria waaraan een hypothese moet voldoen: toetsbaar, ondubbelzinnig, afgebakend, relevant, beknopt - soorten onderzoekstechnieken: experiment, meting en andere technieken zoals observatie, interview, enquête, algoritme opstellen - algoritme, heuristiek - criteria om de uitvoerbaarheid van ideeën te toetsen zoals tijd en middelen, meerwaarde. <p><u>Procedurele kennis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - gebruiken van een stappenplan - creatief denkproces - divergerende fase . brainstormtechnieken en andere methodieken 	<p>Een onderzoek binnen talen houdt in dat verschillende moderne talen hier samen bij betrokken kunnen worden. Andere thuishalen kunnen binnen deze basisoptie een expliciete rol innemen.</p> <p>Deze eerste doelstelling wordt in samenhang met de elementen uit de drie volgende doelstellingen gerealiseerd: cultuur, communicatie en literatuur. De leerlingen voeren hier dus een vergelijkend onderzoek uit over taal en cultuur, taal als communicatie of literatuur (bij literatuur enkel mogelijk over het onderscheiden van vormen van fictie).</p> <p>Onderzoekend leren als een manier van lesgeven waarbij de vragen van leerlingen het uitgangspunt zijn voor hun leerproces. We willen ervoor zorgen dat leerlingen nieuwsgierig worden en dat ze, op basis van hun interesse, zoveel mogelijk vragen bedenken om meer over het onderwerp te leren. Uiteindelijk kiezen de leerlingen (individueel of in een groepje) een vraag die ze nader willen onderzoeken. Ze voeren zelfstandig onderzoek uit om het antwoord op hun vraag te vinden. De leraar ondersteunt de leerlingen bij dit proces.</p> <p>Zie bijlage 1 voor didactische wenken en een voorbeeld van een stappenplan voor de leerlingen bij deze doelstelling.</p>

om een veelheid aan ideeën te bekomen
. valkuilen

Metacognitieve
kennis:

Beheersingsniveau: analyseren

UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:

De ET 13.9 t.e.m. 13.13 maken deel uit van de eindtermen in verband met de leercompetenties en van de bouwsteen 'Een (onderzoeks-)probleem (v)erkennen en een antwoord of oplossing zoeken gebruikmakend van geschikte (leer-)activiteiten, strategieën en tools.'

De ET 13.3 t.e.m. 13.8 maken eveneens deel uit van de eindtermen in verband met de leercompetenties, onder de bouwsteen: 'Geschikte (leer-)activiteiten, strategieën en tools inzetten om informatie digitaal en niet-digitaal kritisch te verwerven, beheren en verwerken rekening houdend met het beoogde leerresultaat en -proces.'

2 Cultuur

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 2	De leerlingen onderzoeken hoe mensen door middel van taal tot een specifieke groep, (sub)cultuur behoren.	ET 7.1

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<p><u>Feitenkennis:</u></p> <p><u>Conceptuele kennis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soorten onderzoekstechnieken: experiment, meting en andere technieken zoals observatie, interview, enquête, algoritme opstellen - (sub)cultuur - groepen <p><u>Procedurele kennis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - onderzoekstechnieken zoals zichtbare waarnemingen, experimenten <p><u>Metacognitieve kennis:</u></p>	<p><i>Het inzicht in de gelaagdheid van identiteiten van de basisvorming wordt in de basisoptie toegespitst op de talige component.</i></p> <p><i>Talen zijn niet enkel communicatiemiddelen, maar ook dragers van culturele identiteit.</i></p> <p>Het onderzoeken hoe mensen door middel van taal tot een specifieke groep, (sub)cultuur behoren kan deel uitmaken van het vergelijkend onderzoek bij doelstelling MTa1.</p> <p>De leerlingen onderzoeken het verband tussen de taal en een sociale groep. Taalgebruikers behoren tot verschillende groepen die in te delen zijn volgens klasse, netwerk, subcultuur, leeftijd en geslacht.</p> <p>We zien anderstaligheid als een meerwaarde en meertaligheid als een bron van persoonlijke en maatschappelijke rijkdom. Andere thuistalen kunnen binnen deze basisoptie een expliciete rol innemen.</p> <p>Denk hierbij aan bijvoorbeeld aan:</p> <p>Gebruik van gebaren en hun betekenis in verschillende culturen, jongerentaal, sms-taal, de verschillen binnen de Engelstalige wereld (bv. in Engeland versus in de USA), de verschillen binnen de Franstalige wereld (bv. in Frankrijk versus in Wallonië).</p> <p>Zie bijlage 2 voor meer achtergrondinformatie en didactische wenken bij deze doelstelling.</p>
<p><u>Beheersingsniveau:</u> analyseren</p>	<p style="text-align: center;">UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:</p> <p>In de eerste graad verwachten we dat leerlingen de gelaagdheid en dynamiek van identiteiten kunnen illustreren en daarbij de mogelijke gevolgen voor relaties met anderen kunnen meenemen (ET 7.1)</p>

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 2.1	De leerlingen staan open voor en gaan respectvol om met de socioculturele wereld van alle talen. (attitudinaal)	ET 2.11 ET 3.9 ET 5.2, 5.3 en 5.4

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<u>Feitenkennis:</u> <u>Conceptuele kennis:</u> <u>Procedurele kennis:</u> <u>Metacognitieve kennis:</u>	<p>Leerlingen moeten verschillen leren herkennen, ze accepteren en er bewust mee leren omgaan. Dit kan een aanzet vormen tot intercultureel bewustzijn. Zo draagt het vreemdetalenonderwijs bij tot het ontwikkelen van een respectvolle houding t.a.v. andere culturen.</p> <p>‘Open staan voor’ betekent dat je niet te snel oordeelt en veroordeelt. Het is de bedoeling dat de leerlingen een attitude aannemen waarbij ze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niet zelf invullen wat een andere bedoelt; • geen voorbarige conclusies trekken maar ze eerst aan de ander voorleggen; • mensen met verschillende achtergronden accepteren en waarderen; • zich verzetten tegen vooringenomenheid en onverdraagzaamheid. <p>Wie de ander respecteert, kan de ander aanvaarden in wie hij/zij is als mens. Dit omvat veel meer dan het vrij laten van de ander. Het betekent dat je de ander aanvaardt in wie hij/zij is in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de keuzes die hij/zij maakt; • de behoeften die hij/zij heeft; • de gevoelens die hij/zij toont, maar ook in de grenzen die hij/zij stelt; • de normen en waarden die hij/zij heeft; • de mening en opvattingen die hij/zij heeft. <p>Met respect behandelen betekent dus dat je oog hebt voor de goede naam, voor de belangen en de behoeften van iemand anders.</p> <p>Zo heeft het ‘vousvoyeren’ in Frankrijk een ander belang bij het demonstreren van geschikte sociale vaardigheden dan bv. in Wallonië.</p> <p>Zie bijlage 2 voor meer achtergrondinformatie en didactische wenken bij deze doelstelling.</p>
<u>Beheersingsniveau:</u>	<p style="text-align: center;">UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:</p> <p>ET 2.11 Nederlands: De leerlingen gaan respectvol om met overeenkomsten en verschillen in taaluitingen, taalvariëteiten en talen. (attitudinaal)</p> <p>ET 3.9 Andere talen: De leerlingen tonen interesse in culturele contexten waarin vreemde talen worden gebruikt. (attitudinaal)</p>

ET 5.2 Sociaal-relatieve competentie - transversaal: De leerlingen houden in interacties rekening met de opvattingen, fysieke en mentale grenzen en emoties van anderen. (attitudinaal).

ET 5.3 Sociaal-relatieve competentie - transversaal: De leerlingen demonstreren hoe ze respectvol reageren tegen pest- en uitsluitingsgedrag.

ET 5.4 Sociaal-relatieve competentie - transversaal: De leerlingen demonstreren in formele en informele relaties geschikte sociale vaardigheden.

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 2.2	De leerlingen herkennen verschillen tussen talen.	ET 2.12 ET 3.9

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<p><u>Feitenkennis:</u></p> <p><u>Conceptuele kennis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - talen - taaluitingen - taalgedragsconventies - registers - overeenkomsten en verschillen tussen talen <p><u>Procedurele kennis:</u></p> <p><u>Metacognitieve kennis:</u></p> <p><u>Beheersingsniveau:</u> begrijpen</p>	<p>Een contrastieve benadering biedt de mogelijkheid om naar de eigen en de andere talen te kijken en om ook niet-Nederlandstalige leerlingen de gelegenheid te geven hun taal voor te stellen.</p> <p>De leerlingen leren de verschillen en gelijkenissen tussen talen herkennen. Deze verschillen kunnen zich situeren op het niveau van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de schriftsoorten en schrijfrichtingen; • de uitspraak; • de grammatica (bv. zinsstructuur in anderen talen, het gebruik van lidwoorden, de vrouwelijke vorm, congruentie onderwerp-persoonsvorm, de vervoeging van werkwoorden); • de woordenschat (bv. het gebruik van vergelijkingen in het Nederlands-Frans-Engels, de opbouw van de telwoorden); • taalgedragsconventies (bv. het aanspreken met de u-vorm). <p>Deze doelstelling kan gelinkt worden aan doelstelling MTa 1: De leerlingen voeren een vergelijkend onderzoek uit binnen talen met behulp van een stappenplan.</p> <p>Zie bijlage 2 voor meer achtergrondinformatie en didactische wenken bij deze doelstelling.</p>
	UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:
	<p>ET 2.12 Nederlands: De leerlingen onderscheiden overeenkomsten en verschillen in taaluitingen, taalvariëteiten en talen. Onderdeel van de bouwsteen: Inzicht hebben in taal, als exponent en deel van een cultuur en een maatschappij.</p> <p>ET 3.9 Andere talen: De leerlingen tonen interesse in culturele contexten waarin vreemde talen worden gebruikt (attitudinaal), als onderdeel van de bouwsteen: Kenmerken en principes van vreemde talen begrijpen om ze in te zetten bij het communiceren.</p>

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 2.3	De leerlingen benoemen verschillen tussen de eigen en andere (sub)culturen op basis van tekstbegrip.	ET 2.1 tot 2.4 ET 3.1 tot 3.4
MTa 2.4	De leerlingen benoemen overeenkomsten tussen de eigen en andere (sub)culturen op basis van tekstbegrip.	ET 7.4

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<p><u>Feitenkennis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - cultuur - subcultuur <p><u>Conceptuele kennis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - verschillen tussen de eigen en andere (sub)culturen op vlak van gebruiken en gewoonten - overeenkomsten tussen de eigen en andere (sub)culturen op het vlak van gebruiken en gewoonten - verschillen tussen de eigen en andere (sub)culturen op vlak van taal en taalgebruik - overeenkomsten tussen de eigen en andere (sub)culturen op het vlak van taal en taalgebruik - <p><u>Procedurele kennis:</u></p> <p><u>Metacognitieve kennis:</u></p>	<p>Onderwerpen die aanleiding geven tot een socioculturele bespreking sluiten best aan bij de ervaringswereld van de leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • persoonlijk leven; • school; • informele sociale contacten; • vrije tijd. <p>Op basis van tekstbegrip: de leerlingen lezen en beluisteren teksten waarin informatie gegeven wordt over de eigen en andere (sub)culturen .</p> <p>Op het laagste niveau: informatie uit één tekst begrijpen.</p> <p>Hoger niveau: de leerlingen zelf informatie uit verschillende teksten laten vergelijken om zo tot het benoemen van de verschillen en overeenkomsten te komen.</p> <p>Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hoe een schooldag verloopt in verschillende landen • schoolorganisatie in verschillende landen • sport in het dagelijks leven van jongeren • maaltijden en eetgewoontes in verschillende landen • feestdagen • dagindeling • woordgebruik en uitdrukkingen in verschillende subculturen <p>Mogelijkheid om het met de leerlingen over clichés en vooroordelen te hebben.</p> <p>Het ligt meest voor de hand de socioculturele component te integreren in de verschillende taalvaardigheden, waarbij zoveel mogelijk met auditief en visueel (semi)authentiek materiaal gewerkt wordt. Met authentiek wordt bedoeld dat teksten in hun oorspronkelijke vorm worden aangeboden, zoals ze opgesteld werden voor een reële communicatie en dus niet opgemaakt om als lesmateriaal te dienen. Zo krijgen de leerlingen de kans de socioculturele informatie die in de tekst, in de illustraties of de foto's aanwezig is, in zich op te nemen.</p>
<p><u>Beheersingsniveau:</u> begrijpen</p>	<p>UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:</p> <p>ET 2.1 Nederlands: De leerlingen zijn gemotiveerd voor taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, schrijven; luisteren en inzicht in het taalsysteem. (attitudinaal)</p>

ET 2.2 Nederlands: De leerlingen bepalen het onderwerp en de globale inhoud van geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie.

ET 2.3 Nederlands: De leerlingen bepalen wat de hoofdgedachte en de hoofdpunten zijn in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie.

ET 2.4 Nederlands: De leerlingen selecteren informatie in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie.

ET 3.1 Andere talen: De leerlingen zijn gemotiveerd voor taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, schrijven; luisteren en inzicht in het taalsysteem. (attitudinaal)

ET 3.2 Andere talen: De leerlingen bepalen het onderwerp en de globale inhoud van geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte communicatie.

ET 3.3 Andere talen: De leerlingen bepalen wat de hoofdgedachte en de hoofdpunten zijn in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte communicatie.

ET 3.4 Andere talen: De leerlingen selecteren relevante informatie in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte communicatie.

ET 7.4 Burgerschapscompetenties en competenties inzake samenleven - transversaal: De leerlingen lichten de mechanismen van vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk toe.

3 Communicatie

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 3	De leerlingen passen communicatieve vaardigheden in moderne talen toe.	

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<p><u>Feitenkennis:</u></p> <p><u>Conceptuele kennis:</u></p> <p><u>Procedurele kennis:</u></p> <p><u>Metacognitieve kennis:</u></p>	<p><i>In de basisoptie worden de communicatieve vaardigheden (met ondersteuning van strategieën en inzicht in taalsysteem en taalkenmerken) van de basisvorming verder ingeoeft en/of uitgediept.</i></p> <p><i>De component taal als systeem (inzicht in taalsysteem en taalkenmerken) fungeert hierbij, samen met de strategieën, ter ondersteuning van de communicatie.</i></p> <p>De communicatieve vaardigheden in het Nederlands, Frans en Engels voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • luisteren • lezen • spreken • schrijven • mondelinge interactie • schriftelijke interactie <p>Andere Moderne talen kunnen hier ook bij betrokken worden.</p> <p>Mogelijke werkvormen: via eTwinning, thema's of projecten (waarbij reëel gecommuniceerd wordt), native speakers als gastsprekers met wie de leerlingen in gesprek kunnen gaan.</p> <p>De klemtoon ligt op het toepassen en op het effectief gebruiken van de talen om doelgericht te communiceren. Dit houdt in dat de leerlingen taken krijgen die zinvol zijn binnen een communicatieve context: ze willen iets begrijpen of hebben iets te vertellen en gebruiken hiervoor hun communicatieve vaardigheden en hun inzichten in taalsysteem en taalkenmerken.</p>
<p><u>Beheersingsniveau:</u> toepassen</p>	<p>UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:</p>

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 3.1	De leerlingen selecteren relevante informatie uit gesproken en geschreven teksten.	ET 2.4 en 3.4
MTa 3.2	De leerlingen produceren mondelinge en schriftelijke teksten.	ET 2.6 en 3.5
MTa 3.3	De leerlingen nemen deel aan mondelinge en schriftelijke interactie.	ET 2.8 en 3.6
MTa 3.4	De leerlingen passen aangeleerde woordenschat en grammaticale kenmerken functioneel toe.	ET 2.9 en 3.7
MTa 3.5	De leerlingen reflecteren over taal en taalgebruik om hun woordenschat uit te breiden.	ET 13.14
MTa 3.6	De leerlingen communiceren doelgericht met behulp van digitale toepassingen.	ET 4.1, 4.2 en 4.6

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<p><u>Feitenkennis:</u> Feitenkennis, conceptuele kennis en procedurele kennis in samenhang met de leerplandoelen van de basisvorming.</p> <p><u>Conceptuele kennis:</u></p> <p><u>Procedurele kennis:</u></p> <p><u>Metacognitieve kennis:</u></p>	<p>De leerlingen ontwikkelen hun communicatieve vaardigheden, zowel mondeling als schriftelijk, receptief als productief. Daarbij is kennis van woordenschat en grammatica belangrijk voor zover die kan helpen bij het hanteren van de vreemde taal. Maar om tot een reëel communicatievermogen te komen, zijn verschillende vaardigheden vereist:</p> <ul style="list-style-type: none"> • linguïstische vaardigheden: het formuleren van grammaticaal correcte zinnen met woorden in hun courante betekenis; • sociolinguïstische vaardigheden: het gebruik en het interpreteren van deze zinnen in een context. De leerling moet weten hoe de omgeving en de relatie tussen sprekers en communicatie-intentie de keuze van de taalelementen beïnvloeden; • discursieve vaardigheden: het ontwikkelen van strategieën om teksten te maken en te interpreteren; • strategische vaardigheden: hebben als doel een onvolledige kennis van de taal (of iedere onderbreking in de communicatie) te compenseren; • socioculturele vaardigheden: de wil en de motivatie om met anderstaligen contact te nemen. Dit veronderstelt zelfvertrouwen (spreekdurf) en inlevingsvermogen. <p>De receptieve vaardigheden lezen en luisteren, vormen de basis van de verwerving en de beheersing van de taal. Dit gaat over het willen en kunnen begrijpen van een authentiek taalaanbod dat moeilijker is dan wat de leerlingen geacht worden productief aan te kunnen, intensief en herhaald contact met de doeltalen is hiervoor noodzakelijk.</p> <p>Suggesties voor didactische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geef opdrachten met een 'information gap'. Voorbeelden hiervan vind je bijvoorbeeld op de websites Everyday ESL Language Resources en FluentU. • Laat de leerlingen nadenken over wat 'relevante' informatie precies is: laat ze het luister- of leesdoel zelf bepalen bij receptieve vaardigheden.

Laat ze zelf ook vragen formuleren over de relevante informatie die ze in lees- en luisterteksten vinden.

- Omdat je de leerlingen niet altijd reëel kan laten communiceren met een 'native speaker', gebruik je simulaties in de klas. Hiervoor schep je een context scheppen waarin de leerlingen zich een situatie kunnen inbeelden. Bijvoorbeeld: we gaan volgend weekend op reis, we luisteren naar het weerbericht om te bepalen welke kleren we zullen meenemen. Het is aangeraden om met simulaties te werken waarbij de leerling zichzelf is in een fictieve situatie dan met een rollenspel waar de leerling ook nog eens de rol van een personage moet gaan spelen.. indien nodig speelt de leerkracht de rol van een personage. Bijvoorbeeld: de leerkracht is de bakker en de leerling beeldt zich in dat hij in Frankrijk brood moet gaan kopen bij de bakker.
- Mogelijke leerlijn voor het ontwikkelen van spreekdurf: laat de leerlingen zelf filmpjes opnemen van de mondelinge presentatie. In een latere fase spreken ze voor enkele klasgenoten en pas daarna voor de hele groep.
- Focus op positieve feedback bij mondelinge spreekvaardigheid.
- Gebruik van COD en COI om geen herhaling te hebben (in eigen geschreven teksten en bij het verbeteren van teksten).
- Voorzie opdrachten waarbij de leerlingen de in de basisvorming aangeleerde woordenschat en grammaticale elementen kunnen toepassen.
- Denk bij de uitbreiding van woordenschat ook aan synoniemen, antoniemen, homoniemen, afgeleide woorden, woorden die een gemeenschappelijke basis hebben in het Nederlands, Frans en Engels.
- Teksten van medeleerlingen klassikaal verbeteren: de leerlingen moeten aangeven hoe een verkeerd woord verbeterd moet worden. Als leerkracht hier veelvoorkomende fouten gebruiken.

Doelgericht communiceren met behulp van digitale toepassingen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Receptief: vaknieuws en berichten van de leerkracht op het digitaal platform van de school.
- [eTwinning](#) van Erasmus+
- Blogs schrijven, vlogs maken
- Promotie van een schoolactie zoals bv. de warmste week (bv. digitale poster)
- Klaskrant schrijven, kladagboek
- Digitaal visueel ondersteunend materiaal gebruiken bij een presentatie.
- Functioneel gebruiken van vertaalwebsites.
- Klassikaal gebruik van Mentimeter, Kahoot, Plickers, Quizlet, Wordwall (via gsm of tablet).

MTa 3.2 creëren
MTa 3.3 creëren
MTa 3.4 toepassen
MTa 3.5 analyseren
MTa 3.6 toepassen

Feitenkennis, conceptuele kennis en procedurele kennis in samenhang met de leerplandoelen van de basisvorming.

ET 2.4 Nederlands : De leerlingen selecteren relevante informatie in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie.

ET 3.4 Andere talen : De leerlingen selecteren relevante informatie in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte communicatie.

ET 2.6 Nederlands: De leerlingen produceren schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie.

ET 3.5 Andere talen: De leerlingen produceren schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie.

ET 2.8: Nederlands: De leerlingen nemen deel aan schriftelijke en mondelinge interactie in functie van doelgerichte communicatie.

ET 3.6 Andere talen: De leerlingen nemen deel aan schriftelijke en mondelinge interactie in functie van doelgerichte communicatie.

ET 2.9 Nederlands: De leerlingen gebruiken het inzicht in de belangrijkste regels en kenmerken van het Standaardnederlands als taalsysteem ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

ET 3.7 Andere talen: De leerlingen gebruiken het inzicht in de belangrijkste regels en kenmerken van vreemde talen als taalsystemen ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

ET 13.14 Leercompetentie - transversaal: De leerlingen beoordelen hun leerproces en -resultaten op afgesproken momenten en aan de hand van aangereikte criteria.

ET 4.1 Digitale competenties en mediawijsheid – transversaal: De leerlingen demonstreren basisvaardigheden om digitaal inhoud te creëren en te delen.

ET 4.2 Digitale competenties en mediawijsheid – transversaal: De leerlingen demonstreren basisvaardigheden om digitaal samen te werken, te communiceren en te participeren aan initiatieven.

ET 4.6 Digitale competenties en mediawijsheid – transversaal: De leerlingen passen aangereikte regels van de digitale wereld toe.

4 Literatuur

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 4	De leerlingen onderscheiden vormen van fictie.	

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<p><u>Feitenkennis:</u></p> <p><u>Conceptuele kennis:</u> - verschillende vormen van fictie</p> <p><u>Procedurele kennis:</u></p> <p><u>Metacognitieve kennis:</u></p> <p><u>Beheersingsniveau:</u> begrijpen</p>	<p><i>In de basisvorming wordt zowel voor Nederlands als voor de andere talen een aanzet gegeven tot literatuurbeleving. Bij Nederlands gebeurt dit ook al met ondersteuning van elementaire literaire en narratieve concepten. In de basisoptie Moderne talen en wetenschappen wordt dit verruimd. De leerlingen verkennen daartoe verschillende vormen van fictie.</i></p> <p>Vormen van fictie: Men kan realistische en niet-realistische fictie onderscheiden. In tegenstelling tot non-fictie zijn het niet-gebeurde verhalen, hoewel deze wel op waarheid gebaseerd kunnen zijn. Het heeft zich afgespeeld in de fantasie van de schrijver. Men kan realistische en niet-realistische fictie onderscheiden.</p> <p>Tekstsoort: fictie vindt men vooral terug in de tekstsoorten narratieve en artistiek-literaire teksten.</p> <p>Teksttypes: Sprookjes, romans, novellen, toneelstukken, poëzie, stripverhalen, videospellen en fantasiefilms worden beschouwd als fictie, ook als ze deels op feiten berusten (in het laatste geval spreekt men ook wel van factio).</p> <p>Genres van fictie zijn bijvoorbeeld: avontuur, detective, historische verhalen, reisverhalen, romantische verhalen, griezelverhalen, fanatsy.</p> <p>Neem contact op met de openbare bibliotheek in de buurt van de school. Organiseer samen een bibliotheekbezoek voor de klas om er de verschillende vormen van fictie te verkennen.</p>
	UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 4.1	De leerlingen zijn gemotiveerd om fictie te lezen en te beleven (attitudinaal).	ET 2.1, 2.7 en 3.1

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:	SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<u>Feitenkennis:</u> <u>Conceptuele kennis:</u> <u>Procedurele kennis:</u> <u>Metacognitieve kennis:</u>	<p>Iedereen Leest coördineert campagnes en programma's rond lezen en brengt kennis over leesbevordering en leesplezier samen.</p> <p>Neem contact op met de openbare bibliotheek in de buurt van de school en laat de leerlingen deelnemen aan andere leesbevorderende activiteiten van de bibliotheek.</p> <p>Andere suggesties voor didactische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een leeshoek in de school, waar de leerlingen tijdens pauzes rustig een boek kunnen uitkiezen en lezen • een auteur uitnodigen op school • leesclub voor de leerlingen • blind date met een boek • leeskilometers per leerjaar georganiseerde. • verwerking van de eigen leeservaring • van een sprookje een modern sprookje maken en voor een publiek in toneelvorm brengen. • een nieuwe cover bij een boek bedenken • een dagboek van een personage uitschrijven • linken tussen verschillende vakken: inhoud van het boek gelinkt aan de verwerking in een ander vak. • filmscript maken • een 'fakebook-profiel' aanmaken • vergelijken van een boek en een film
<u>Beheersingsniveau:</u>	<p style="text-align: center;">UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:</p> <p>ET 2.1 Nederlands: De leerlingen zijn gemotiveerd voor taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, schrijven, luisteren en inzicht in het taalsysteem. (attitudinaal)</p> <p>ET 2.7 Nederlands: De leerlingen drukken zich op een creatieve manier uit.</p> <p>ET 3.1 Andere talen: De leerlingen zijn gemotiveerd voor taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, schrijven, luisteren en inzicht in het taalsysteem. (attitudinaal)</p>

CODE:	LEERPLANDOELSTELLING:	LINKEN MET BASISVORMING:
MTa 4.2	De leerlingen delen hun luister-, kijk- en leeservaring van diverse vormen van fictie (in het Nederlands, Frans en Engels) met elkaar en met anderen.	ET 2.13 en 3.10 ET 5.1 tem 5.5 ET 13.17 en 13.18 ET 16.1 en 16.5

SUGGESTIE VAN LEERINHOUDEN:		SUGGESTIE VAN DIDACTISCHE AANPAK:
<p><u>Feitenkennis:</u></p> <p><u>Conceptuele kennis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - onderscheid fictie en non-fictie - artistiek-literaire teksten - personages, verhaallijn, tijd, ruimte - functioneel gebruik van elementen uit doelstelling 3 <p><u>Procedurele kennis:</u></p> <p><u>Metacognitieve kennis:</u></p> <p>eigen gedachten en gevoelens</p> <p><u>Beheersingsniveau:</u> analyseren</p>		<p><i>Via een 'tekstbelevende' aanpak leren de leerlingen gedachten en gevoelens verwoorden bij het lezen en beluisteren van fictie.</i></p> <p>Om de eigen ervaring te kunnen analyseren hebben de leerlingen een basis aan woordenschat en concepten nodig: personage, verhaallijn, tijd en ruimte.</p> <p>De leerlingen delen hun leeservaring in het Nederlands, het Frans en het Engels. Een methodiek die hierbij gebruikt kan worden is die van de leescirkels.</p> <p>Andere suggesties voor didactische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jonge jury (met lessuggesties) organiseren • fiche schrijven om een boek te promoten: Waarom zou je dit boek moeten lezen? • een brief schrijven aan een personage waarbij ze de eigen ervaring delen • via een blog of een vlog • via websites waar commentaren kunnen gegeven worden zoals bijvoorbeeld http://www.allocine.fr/ of https://www.goodreads.com/
		UITLEG VAN DE LINKEN MET DE BASISVORMING:
		<p>ET 2.13 Nederlands : De leerlingen verwoorden hun gedachten en gevoelens bij het lezen en beluisteren van fictionele teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie.</p> <p>ET 3.10 Andere talen: De leerlingen verwoorden hun gedachten en gevoelens bij het lezen en beluisteren van fictionele teksten met een literaire inslag.</p> <p>ET 5.1 tot 5.5 Sociaal-relatieve competenties - transversaal: bouwsteen Interpersoonlijke relaties opbouwen, onderhouden en versterken.</p> <p>ET 13.17 Leercompetenties – transversaal: De leerlingen passen vaardigheden van samen leren toe om een leerdoel te realiseren.</p> <p>ET 13.18 Leercompetenties – transversaal: De leerlingen gebruiken schooltaal en domeinspecifieke taal in functie van het leerproces.</p> <p>ET 16.1 Cultureel bewustzijn en culturele expressie – transversaal: De leerlingen erkennen het belang van waargenomen kunst- en cultuuruitingen voor zichzelf en hun eigen leefwereld. (attitudinaal)</p> <p>ET 16.5 Cultureel bewustzijn en culturele expressie – transversaal: De leerlingen drukken hun gedachten en gevoelens uit bij het waarnemen van kunst- en cultuuruitingen. (transversaal)</p>

Bijlage 1

De leerlingen voeren een vergelijkend onderzoek uit met behulp van een stappenplan. (analyseren)

Stap 1: Inleiden en voorkennis activeren.

- Als leerkracht introduceer je het gekozen thema bij de leerlingen. Daarbij gaat het erom verwondering en nieuwsgierigheid bij de leerlingen op te roepen, met als doel dat ze na de introductie meer over het onderwerp willen weten en zich er dingen over afvragen.
Mogelijke onderwerpen:
 - vergelijkingen van woordenschat tussen moderne talen, bv. de woorden die in een taal bestaan om kleuren te benoemen;
 - vergelijkingen binnen taal als systeem: woordvorming, zinsstructuur in verschillende talen;
 - vergelijkingen binnen één taal (bv. Standaardnederlands en dialecten, actueel Nederlands en Oud-Nederlands, Nederlands over generaties heen in het eigen gezin, ...);
 - taal als drager van cultuur, bv. vergelijking in het gebruik van gebaren en non-verbale communicatie, taalgedragsconventies.
- Activeer de voorkennis van de leerlingen, bijvoorbeeld aan de hand van een mindmap waarin ze laten zien wat ze al weten over het onderwerp.
- Stimuleer het stellen van vragen: Leerlingen vinden het vaak lastig om vragen te stellen. Sommigen denken dat ze dan voor schut staan, omdat ze door het stellen van een vraag laten zien dat ze iets niet weten. Maar voor wetenschappers is het willen weten, de nieuwsgierigheid, juist belangrijker dan het weten.
Wie een vraag stelt, wil iets weten en kan daarmee op onderzoek uitgaan en nieuwe dingen ontdekken. Om die omslag in denken bij leerlingen te bewerkstelligen, moet het stellen van vragen voortdurend worden gewaardeerd, gestimuleerd en voorgedaan.
Geef het goede voorbeeld door voortdurend nieuwsgierig te zijn en jezelf hardop dingen af te vragen. Indien er geen vragen komen vanuit de leerlingen, kun je zelf prikkelende vragen stellen die de leerlingen aan het denken zetten, zodat ze zelf ook tot vragen komen. Als leerkracht heb je hierbij een belangrijk rolmodel.

Stap 2: de onderzoeksvraag

De leerlingen formuleren voor een afgebakend probleem een onderzoeksvraag aan de hand van aangereikte criteria.(ET 13.9)

Criteria voor een goede onderzoeksvraag:

- geen opzoekvraag maar een echt onderzoeksvraag
- iets wat de leerlingen nog niet weten
- onderzoekbaar
- ondubbelzinnig
- afgebakend
- relevant
- beknopt
- in vraagvorm

Soorten onderzoeksvragen:

- beschrijvend onderzoek
Wat zijn de kenmerken? Wie moet dit uitvoeren? Hoe ziet het eruit?
- vergelijkend onderzoek
Wat zijn de verschillen en de overeenkomsten? In elke opzichten zijn ze anders? Op welke punten lijken ze op elkaar?
- definiërend onderzoek
Waar is het een voorbeeld van? In welke stadium zit de ontwikkeling? Hoe kan het typerend worden? Hoort het hierin thuis?
- evaluerend, normatief onderzoek

Wat zijn de positieve punten? Hoe goed werkt het? Hoe geschikt is het? Hoe wenselijk is...?
Wat zijn de voor- en nadelen?

- verklarend, explorerend onderzoek
Waar is dit een gevolg van? Hoe komt dat? Wat zijn de oorzaken?
- voorspellend onderzoek
Waar zal het toe leiden? Wat zal de toekomst brengen? Waar moeten we op zijn voorbereid?
- ontwerpend, probleemoplossend en adviserend onderzoek
Wat kan er gedaan worden om dit probleem op te lossen? Hoe kunnen we het probleem voorkomen?
- toetsend onderzoek
Welke effect heeft dit? Klopt onze veronderstelling?

Stap 3: de hypothese

De leerlingen formuleren een hypothese in functie van een onderzoeksvraag aan de hand van aangereikte criteria.(ET13.10)

Criteria waaraan de hypothese moet voldoen:

- toetsbaar
- ondubbelzinnig
- afgebakend
- relevant
- beknopt

Stap 4: het onderzoeksplan

De leerlingen voeren stapsgewijs een onderzoekstechniek uit om digitale en niet-digitale gegevens te verwerven in functie van een onderzoeksvraag. (ET 13.11)

Onderzoekstechnieken om gegevens te verwerven zoals:

- experiment uitvoeren
- meting uitvoeren
- observatie uitvoeren
- interview afnemen
- enquête afnemen
- opstellen van een algoritme

Als er verschillende onderzoeken worden uitgevoerd dan is het een goede werkvorm om elkaars onderzoeksmethode door te nemen. Stel dat jij dit onderzoek zou moeten uitvoeren: Welke vragen heb je dan nog?

De grootste valkuil bij dit onderdeel is dat de methode niet duidelijk genoeg omschreven wordt. Hierdoor kan er binnen een onderzoeksgroepje verwarring of zelfs ruzie ontstaan. Blijf vooral rustig en bespreek waar het misverstand vandaan kwam.

Je kan er ook voor kiezen om als leerkracht zelf de onderzoeksmethode aan te dragen. Zo voorkom je dit probleem. Alleen leren de kinderen dan niet waarom de methode zo precies moet worden omschreven. Ze weten niet hoe het mis kan gaan... (en fouten maken is toch echt wel nuttig).

Stap 4: het logboek

De leerlingen voeren een oplossingsstrategie systematisch uit i.f.v. een onderzoek of een probleem. (ET 13.12)

Inhouden:

- specifieke oplossingsstrategieën of specifieke vuistregels toepassen
- gebruiken van een algoritme (een algoritme is een set regels die stap voor stap uiteenzetten welke handelingen er moeten worden verricht. Een algoritme is dus een reeks instructies die je van een startpunt naar je einddoel leiden, wat het doel ook is.
- gebruiken van een heuristiek (een heuristiek is een globale procedure om een beslissing te nemen, zich een mening te vormen of een probleem op te lossen zonder dat er sprake is van een specifieke oplossingsmethode (= algoritme) of dat alle mogelijkheden bekend zijn, die van invloed zijn om een rationeel correcte oplossing te vinden.

Laat de leerlingen een logboek van hun acties bijhouden.

Onderzoek doen vraagt van leerlingen dat ze gestructureerd werken. Het bijhouden van een onderzoeklogboek kan hierbij helpen. In het logboek beschrijven de leerlingen in ieder geval hoe het onderzoek wordt uitgevoerd, welke gegevens ze verzamelen en welke onverwachte dingen er gebeuren die van invloed kunnen zijn op de resultaten. Dit zijn de zaken waar eerder een werkblad voor werd gebruikt, zoals het onderzoeksplan en de conclusie. De onderdelen van de werkbladen kunnen als basis dienen voor de onderdelen die in het logboek terugkomen. Daarnaast kunnen de leerlingen ook hun ervaringen beschrijven: de afspraken die in hun groepje zijn gemaakt, de rolverdeling, de vragen die ze hebben, wat ze geleerd hebben, waar ze tegenaan lopen.

Stap 5: de onderzoeksresultaten

De leerlingen formuleren een antwoord op een onderzoeksvraag of hypothese aan de hand van aangereikte richtlijnen. (ET 13.13)

Richtlijnen voor het formuleren van een antwoord op een onderzoeksvraag:

- inzetten van voorkennis
- inzetten van tijdens een onderzoek verworven informatie

Er is pas echt sprake van onderzoekend leren als leerlingen zelf, onder begeleiding van de leraar, vanuit eigen interesse, hun eigen onderzoeksvraag bedenken en uitvoeren.

Nieuwsgierigheid van de leerling staat centraal. Bij onderzoekend leren is de nieuwsgierigheid van de leerlingen altijd het uitgangspunt: het is de bedoeling dat de leerlingen aan de slag gaan met een onderzoeksvraag waar ze echt graag het antwoord op willen weten.

Opbredingen op het gebied van inhoudelijke kennis:

Cruciaal voor een toename in inhoudelijke kennis over het thema is de manier waarop de leraar de leerlingen begeleidt tijdens het onderzoeksproces. Wanneer leerlingen nauwelijks tot geen begeleiding krijgen tijdens onderzoekend leren, leren zij minder dan door directe instructie. Met adequate begeleiding (bijvoorbeeld feedback, voorbeelden, uitleg, scaffolding) is onderzoekend leren effectief doordat leerlingen tijdens het onderzoekend leren actief betrokken zijn bij het leerproces in plaats van dat zij passieve luisteraars zijn.

Opbredingen op het gebied van vaardigheden:

Bij onderzoekend leren gebruiken leerlingen diverse vaardigheden. Daarbij kun je denken aan verschillende onderzoeksvaardigheden, zoals probleem verkennen, hypothesen opstellen, experimenten uitvoeren, resultaten interpreteren en conclusies trekken. Naast de onderzoeksvaardigheden ontwikkelen leerlingen door onderzoekend leren ook hogere orde denkvaardigheden, zoals analyseren, plannen, evalueren, creëren; en andere wetenschappelijke procesvaardigheden, zoals observeren en presenteren.

Opbredingen op het gebied van houding:

Bij onderzoekend leren ervaren leerlingen zelf hoe het is om onderzoek te doen. Dat is essentieel om goed te begrijpen hoe kennis tot stand komt en om (wetenschappelijke) kennis op waarde te kunnen schatten. Als leerlingen zelfstandig het onderzoeksproces doorlopen, leren ze dat ze zelf in staat zijn om antwoorden te vinden op hun vragen. Ze ervaren hoe wetenschappers te werk gaan en tegen welke problemen ze aanlopen. Ze leren dat kennis vergankelijk is en dat nieuwe experimenten tot nieuwe inzichten kunnen leiden. Ze leren om kritisch te zijn en op een gestructureerde, zorgvuldige manier te werk te gaan. Ook zullen ze ervaren dat elk antwoord dat ze vinden weer nieuwe vragen oproept. Kortom, ze gaan wetenschappelijk denken en leren hoe nieuwe kennis tot stand komt: namelijk door nieuwsgierigheid, twijfel, vragen stellen, kritisch nadenken en onderzoek doen.

De rol van de leerkracht

Stel je op als coach Bij onderzoekend leren wordt niet van je verwacht dat je het antwoord weet op alle vragen waar de leerlingen mee komen. Het gaat erom dat er vragen gesteld worden en dat je

gezamenlijk bekijkt hoe een antwoord op die vragen gevonden kan worden. Als coach denk je mee, geef je advies en help je de leerlingen waar nodig op weg, zodat ze zelf verder kunnen.

Beschouw onderzoekend leren als een leerproces Voor taalleerkrachten in de eerste graad is onderzoekend leren mogelijks een nieuwe manier van werken. Vooral voor leerkrachten die niet gewend zijn om leerlingen veel eigen verantwoordelijkheid te geven voor hun leerproces kan onderzoekend leren een grote stap zijn. Onderzoekend leren is echt een leerproces voor zowel jou als je leerlingen en jullie zullen daarin fouten maken. Geef jezelf en je klas die ruimte en zorg dat je de lat niet meteen te hoog legt. Niet alle stappen zullen vanaf de eerste keer vlekkeloos verlopen. Door bij de eerste onderzoekjes die je met de klas doet een focus te kiezen voor het leerproces, geef je jezelf en de leerlingen ruimte om in het onderzoekend leren te groeien.

Bepaal welke hulpmiddelen je leerlingen nodig hebben. De leerkracht kan diverse hulpmiddelen ontwikkeld die kunnen worden ingezet om leerlingen te ondersteunen bij het onderzoekend leren. Deze hulpmiddelen zijn nadrukkelijk bedoeld voor situaties waarin leerlingen ondersteuning nodig hebben om een stap verder te komen. Ze kunnen ervoor zorgen dat leerlingen langere tijd zelfstandig aan hun onderzoek kunnen werken. Je kunt ze dus zien als onderdeel van het proces van scaffolding.

Beginnende leerlingen zullen veel van de hulpmiddelen goed kunnen gebruiken om verder te komen. Als zij meer ervaring hebben, kan het gebruik van de hulpmiddelen worden afgebouwd. Hou er ook rekening mee dan sommige leerlingen al onderzoeksprojecten gedaan hebben in het basisonderwijs en al vertrouwd zijn met de methodiek.

Durf los te laten en zorg voor eigenaarschap De verschuiving naar een rol als coach vereist dat je durft los te laten en je leerlingen min of meer zelfstandig aan de slag laat gaan met een onderzoek. Dit betekent dat je bereid moet zijn om de controle uit handen te geven. Laat de leerlingen zelf ervaringen opdoen en geef hen het gevoel dat zij eigenaar zijn van hun eigen leerproces. Het onderzoek zal niet altijd perfect verlopen en de leerlingen zullen met tegenslagen te maken krijgen. Dit zijn voor hen echter belangrijke leermomenten, want door fouten en tegenslagen leren ze waar ze een volgende keer rekening mee moeten houden. Je hoeft hen niet voor iedere misstap te behoeden. De uitdaging voor jou is om een balans te vinden tussen begeleiding en zelfstandigheid; en tussen de ruimte om fouten te maken en het bijsturen om te voorkomen dat fouten tot zulke grote frustratie leiden dat leerlingen afhaken. Zorg dat de leerlingen leren om kritisch naar hun eigen werk te kijken en leren omgaan met tegenslagen.

Creëer een onderzoekend klimaat in de klas. Jouw houding heeft grote invloed op die van de leerlingen. Uit onderzoek blijkt dat leerlingen meer interesse tonen in materialen wanneer een volwassene zichtbaar maakt hoe nieuwsgierig hij zelf naar die materialen is. Geef daarom het goede voorbeeld en neem een onderzoekende en kritische houding aan. Nieuwsgierigheid werkt aanstekelijk! Zorg daarnaast dat je een onderzoekende, vragende houding bij de leerlingen waardeert.

Informatie over wetenschappelijk onderzoek en taal:

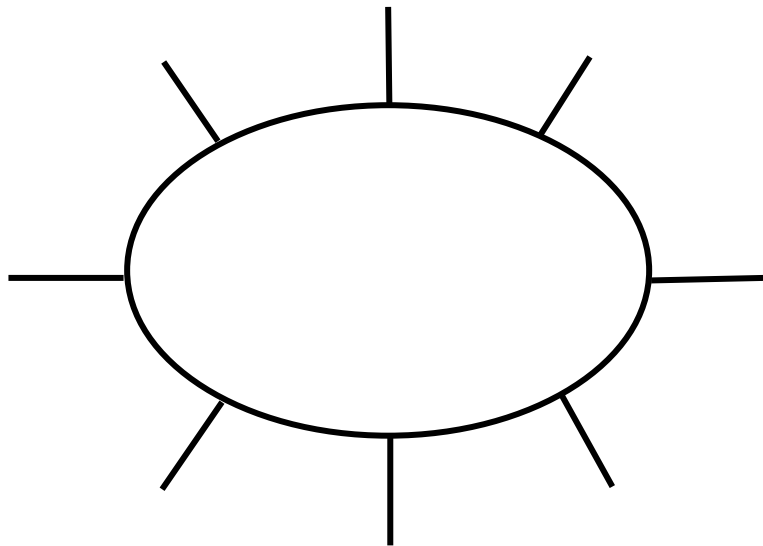
<https://www.nemokennislink.nl/themas/over-taal-gesproken/>

Voorbeeld van werkblaadjes met stappenplan voor de leerlingen

Stap 1 Inleiding en voorkennis

Onderwerp van het onderzoek:

Wat weet ik al?

Stap 2 De onderzoeksvraag

Om je te helpen: mogelijke onderzoeksvragen

beschrijvend onderzoek

Wat zijn de kenmerken? Wie moet dit uitvoeren? Hoe ziet het eruit?

vergelijkend onderzoek

Wat zijn de verschillen en de overeenkomsten? In elke opzichten zijn ze anders? Op welke punten lijken ze op elkaar?

definiërend onderzoek

Waar is het een voorbeeld van? In welke stadium zit de ontwikkeling? Hoe kan het typerend worden? Hoort het hierin thuis?

evaluerend, normatief onderzoek

Wat zijn de positieve punten? Hoe goed werkt het? Hoe geschikt is het? Hoe wenselijk is...?

Wat zijn de voor- en nadelen?

verklarend, explorerend onderzoek

Waar is dit een gevolg van? Hoe komt dat? Wat zijn de oorzaken?

voorspellend onderzoek

Waar zal het toe leiden? Wat zal de toekomst brengen? Waar moeten we op zijn voorbereid?

ontwerpend, probleemoplossend en adviserend onderzoek

Wat kan er gedaan worden om dit probleem op te lossen? Hoe kunnen we het probleem voorkomen?

toetsend onderzoek

Welke effect heeft dit? Klopt onze veronderstelling?

1) Schrijf in je eigen woorden wat je te weten wilt komen:

2) Controleer als wat je net geschreven hebt overeen komt met de volgende criteria:

- de onderzoeksvraag is in vraagvorm geschreven
- de vraag gaat over iets wat je nog niet weet
- het te onderzoeken onderwerp is afgebakend (= niet te breed)
- de vraag is beknopt geformuleerd
- de vraag is niet dubbelzinnig
- het gaat over iets wat wij zelf kunnen onderzoeken

3) Herformuleer nu je vraag als onderzoeksvraag:

Stap 3 De hypothese

- 1) Schrijf hieronder wat je denk dat het antwoord op jouw onderzoeksvraag zal zijn. Zo'n voorspelling noemen we een hypothese.

Mijn hypothese:

- 2) Controleer als wat je net geschreven hebt overeen komt met de volgende criteria:

- de hypothese is een antwoord op de onderzoeksvraag
- de hypothese is toetsbaar
- de hypothese is ondubbelzinnig
- de hypothese is afgebakend
- de hypothese is beknopt geformuleerd

- 3) Herformuleer hieronder je hypothese:

Stap 4 Het onderzoeksplan

1) Duid aan hoe je informatie zal verzamelen voor het onderzoek:

- een experiment uitvoeren
- een meting uitvoeren
- een observatie uitvoeren
- een interview afnemen
- een enquête afnemen
- het opstellen van een algoritme
- andere: ...

2) De onderzoeksmethode

Omschrijf hieronder hoe jouw onderzoek er uit zal zien. Wat zal je precies doen?
Schrijf dit duidelijk uit zodat iemand anders jouw methode kan nadoen met behulp van alleen jouw omschrijving.

3) De taakverdeling (bij groepswerk)

Wie?	Wat?	Tegen wanneer?
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

4) Materialenlijst

5) Afspraken (bij groepswerk)

Het onderzoeksplan moet door de leerkracht goedgekeurd worden voordat het mag uitgevoerd worden.

Stap 5 Het logboek

Schrijf hieronder hoe het onderzoek verloopt. Doe dat in chronologische volgorde telkens wanneer je iets gedaan hebt.

- Wat heb je gedaan?
- Wanneer heb je dat gedaan?
- Wat zijn de resultaten van wat je gedaan hebt?

In je logboek beschrijf je hoe het onderzoek wordt uitgevoerd, welke gegevens je verzamelt en ook welke onverwachte dingen er gebeuren die van invloed kunnen zijn op de resultaten. Daarnaast kan je ook jouw hun ervaringen beschrijven: de vragen die ze hebben, wat je geleerd hebt, waar je tegenaan loopt.

Bijlage 2

De leerlingen onderzoeken hoe mensen door middel van taal tot een specifieke groep, (sub)cultuur behoren. (analyseren)

Onderliggende doelen:

- 1 De leerlingen staan open voor en gaan respectvol om met de socioculturele wereld van alle talen. (attitudinaal)
- 2 De leerlingen herkennen verschillen tussen talen. (begrijpen)
- 3 De leerlingen benoemen verschillen tussen de eigen en andere (sub)culturen op basis van tekstbegrip. (begrijpen)
- 4 De leerlingen benoemen overeenkomsten tussen de eigen en andere (sub)culturen op basis van tekstbegrip.(begrijpen)

Verschillen en overeenkomsten tussen de eigen en andere (sub)culturen op basis van tekstbegrip.

De culturele aspecten die met een taal samengaan zijn noodzakelijk voor iedereen die in het kader van de basisvorming een taal leert, om zo gevoelig te worden voor culturele overeenkomsten en verschillen.

Bij het uitvoeren van een taalkaak is het vaak noodzakelijk te beschikken over een zekere kennis van de socioculturele aspecten van die gepaard gaan met andere talen. Deze component mag zeker niet worden beperkt tot het belichten van een aantal geografische, historische of literaire gegevens die als typisch voor deze cultuur ervaren worden. Het is belangrijker dat de leerlingen inzicht krijgen in de werking van andere culturen.

Meer concreet gaat het om de geldende waarden en attitudes zoals zij zich concretiseren in het dagelijks leven en om sociale en rituele conventies. Het betreft dus levenswijzen, waardesystemen, tradities en overtuigingen. Als zodanig gaat het zowel om fenomenen uit het dagelijks leven en populaire culturele producten als om cultuur met de grote C.

Cultuur wordt in de volle breedte beschouwd: van details in de socioculturele sfeer tot interculturele communicatie tussen culturen. Kortom: cultuur omvat de hele waaier van onderscheiden spirituele, materiële, intellectuele en emotionele uitdrukkingen die een gemeenschap of een sociale groep karakteriseren. Op die manier zal in principe ook een grotere openheid ten opzichte van culturele diversiteit ontstaan. Deze component - openheid voor en gerichtheid op interculturele communicatie – is het hoger doel van deze doelstelling.

Onderwerpen die hier aan bod kunnen komen: verschillen en overeenkomsten bij

- het begroeten van mensen (hand geven, kus geven, enkel knikken);
- tafelmanieren;
- standaardzinnen om zich uit de slag te trekken. (bv. excusez-moi, je suis étranger);
- aansprekingen binnen de verschillende taalregisters (leeftijdsgenoten, onbekende volwassenen, ...).

Klasuitwisselingen met Wallonië en uitstappen naar Franse steden en streken dragen op ervaringsgerichte wijze bij tot de realisatie van de interculturele component van het leerplan.

Interculturele communicatie

Opdat communicatie optimaal zou verlopen, moet de taalgebruiker alert zijn voor interculturele misverstanden. Hij moet een groeiend aantal feiten en aspecten van de andere cultuur kennen, en van die kennis en inzichten op de gepaste manier gebruik maken.

Culturele verschillen veroorzaken verschillen in communicatie, gedrag, waarden, normen, denk- en leefpatronen. Interpretaties, waarderingen en beleving van de sociale werkelijkheid in de ene cultuur staan soms lijnrecht tegenover die van een andere cultuur.

Onbekendheid met de emotionele betekenis die een bepaald begrip, gebaar of handeling voor de ander

heeft, leidt bij interculturele contacten soms tot problemen. Beide partijen beschouwen hun eigen gedrag tenslotte als normaal, en het gedrag van de ander als abnormaal. Het verkeerd interpreteren van een standaarduitdrukking, een zegswijze of een beleefdheidsfrase leidt dan ook wel eens tot miscommunicatie.

Goede interculturele communicatie is alleen mogelijk wanneer men werkt volgens volgende stappen:

- Het leren kennen van de eigen cultuurgebonden waarden en normen.
Welke regels en codes zijn van invloed op het eigen denken, handelen en communiceren?
- Het leren kennen van de cultuurgebonden normen en waarden van de ander.
- Het leren omgaan met de verschillen.

Het belang van non-verbale communicatie bij interculturele communicatie.

Communicatie bestaat uit 3 elementen: de woorden die je gebruikt, de intonatie waarmee je dat doet en je lichaamstaal: de houding van je lichaam, je gezichtsuitdrukking, de gebaren die je maakt ... Van jongs af aan is je geleerd hoe je dit hoort te doen, in welke situaties iets mag of niet mag, wat beleefd is en wat niet. Kortom, dit is voor een deel cultureel bepaald. Wanneer je met iemand praat probeer je iemands boodschap in te schatten op basis van de waarden en normen die je hebt geleerd. Storing of ruis op de lijn treedt op wanneer de boodschap van de zender niet aansluit bij de cultuur van de ontvanger. Gelijkwaardig, respectvol, empathisch, zonder vooroordelen of stereotypen. Het is gemakkelijk om te verklaren waarom het op communicatief vlak soms misloopt tussen mensen van verschillende culturele herkomst. Moeilijker is het om een effectieve communicatie tot stand te brengen die rekening houdt met de invloed van culturele verschillen. Maar onmogelijk is het zeker niet, wanneer je enkele basisregels in acht neemt.

Welke taal mensen onderling ook gebruiken, het spreekt voor zich dat ze rekening houden met zaken zoals dialect, uitdrukkingen of figuurlijk taalgebruik, moeilijk vakjargon enz.

Het grootste deel van de communicatie tussen mensen gebeurt echter non-verbaal, om de woordelijke boodschap te ondersteunen. Non-verbale communicatie tussen mensen met verschillende culturele identiteiten is heel moeilijk te interpreteren. Het gaat hier onder andere over:

- uiterlijk
- lichaamshouding
- beweging en gebaren
- gelaatsuitdrukkingen
- oogcontact
- stemtaal (= het paraverbale. Dit omvat volume, toonhoogte, articulatie, stemkwaliteit (schorheid, helderheid, keelklanken, volheid), spreeknelheid, ritme (vloeiend of stotterend) en de variaties in al deze aspecten. Andere elementen zijn: zuchten, keel schrapen, snuiven, lachen, giechelen, huilen, geeuwen, 'ehs' en 'ohs', 'hmms', aarzelingen, pauzes en beklemtoningen.)
- aanraken en afstand tussen personen

Het spreekt het voor zich dat je je nooit mag laten leiden door stereotypen, door ongenueanceerde voorstellingen over de eigenschappen van een bevolkingsgroep ook toe te schrijven aan één individu. (cf. ET 7.4 De leerlingen lichten de mechanismen van vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk toe. Transversale eindterm voor de burgerschapscompetenties en competenties inzake samenleven, Bouwsteen: Omgaan met diversiteit in het samenleven en het samenwerken.)

De klas als open venster op de wereld

De klas is een plaats waar levensechte en motiverende dingen gebeuren.

Gebruik hiervoor de volgende strategieën:

In de klas ben je de vertegenwoordiger van de volwassenenwereld en gebruiker van de taal die je onderwijst. Wees bewust van je rol als referentiepersoon.

De leerlingen zullen je vereenzelvigen met de Moderne talen en de motivatie om talen te leren zal ook bepaald worden door de relatie die je met je leerlingen opbouwt.

Gebruik tijdens de lessen zoveel mogelijk authentiek lesmateriaal. Breng zoveel mogelijk de reële wereld in de klas.

Maak door functionele taken duidelijk dat alle moderne talen een communicatiemiddel zijn: de boodschap moet bijvoorbeeld zijn: 'de leerlingen leren een taal om een liedje te begrijpen' en niet 'de leerlingen werken aan een liedje om een taal te leren'.

Bijlage 3

De leerlingen passen communicatieve vaardigheden in moderne talen toe.

Onderliggende doelen:

- 1 De leerlingen selecteren relevante informatie uit Nederlandse, Franse en Engelse gesproken en geschreven teksten. (analyseren)
- 2 De leerlingen produceren mondelinge en schriftelijke teksten in het Nederlands, Frans en Engels. (creëren)
- 3 De leerlingen nemen deel aan mondelinge en schriftelijke interactie in het Nederlands, Frans en Engels. (creëren)
- 4 De leerlingen passen aangeleerde woordenschat en grammaticale kenmerken functioneel toe. (toepassen)
- 5 De leerlingen reflecteren over taal en taalgebruik om hun woordenschat uit te breiden. (analyseren)
- 6 De leerlingen communiceren doelgericht met behulp van digitale toepassingen. (toepassen)

De productieve vaardigheden hebben als doel met anderstaligen te communiceren in verschillende situaties. Voor spreken en gespreksvaardigheid veronderstelt dit het doorbreken van spreekangst en het ontwikkelen van compenserende strategieën.

Ook schrijven heeft een communicatief doel en veronderstelt daarom inzicht in de functie en structuur van verschillende tekstsoorten. Dit gaat over een eenvoudig berichtje bij aanvang van de studies tot meer ingewikkelde tekstsoorten zoals samenvattingen en verslagen.

Deze vaardigheden kan men slechts bereiken door ze veelvuldig te oefenen. De leerkracht is hierbij de organisator van leeractiviteiten waar de vreemde taal als communicatiemiddel gebruikt wordt. Deze werkvormen stimuleren ook de leercompetenties en de sociaal-relatieve competenties van de leerlingen.

Taakgericht onderwijs: een actieve benadering van het leren van een taal

Het leren van een taal heeft als doel deze taal te kunnen inzetten om doelen te bereiken, om taken te vervullen. Er zijn hierbij twee soorten taken. Enerzijds de 'pedagogisch-communicatieve' taken, die dienen voor het oefenen van het gebruik van de doeltaal. Anderzijds de taken waarbij de lerende de taal voor een reële situatie, gekozen in functie van de noden van de leerling buiten de klassituatie, gebruikt (zoals bijvoorbeeld het beluisteren van een weerbericht).

Het verschil tussen een taak en een oefening zit in de zinvolheid van de context die bij een taak aanwezig is en bij een oefening ontbreekt.

Voorbeeld van een oefening: "Vervoeg de werkwoorden in onderstaande zinnen in de verleden tijd".

Voorbeeld van een taak: "Gebruik de gegeven woorden om jezelf in een e-mail aan een nieuwe correspondent voor te stellen".

Samengang vaardigheden en kennis

Vaardigheden en kennis gaan samen en moeten dan ook samen worden ontwikkeld. Daarom wordt bij de doelstelling MTa 3 en de onderliggende doelstellingen ook verwezen naar de kenniselementen die aangeboden worden in de basisvorming. Zonder een diepgaand inzicht in de fundamentele bouwstenen van wat een taal is, kan taalverwerving niet tot op een hoog niveau geraken. Je kunt een taal leren spreken en communicatief slechts tot op zekere hoogte hanteren door onderdompeling en nabootsing. Taalstructurele aandacht moet dus worden geïntegreerd in het vaardigheidsonderwijs.

Taalstructuren zijn er in engere en in bredere zin. In engere zin worden er de structuren van het taalsysteem (de 'grammatica') mee bedoeld: woorden, woordvorming, woordsoorten, woordgroepen,

zinsdelen, zinstypes, enkelvoudige en complexe zinnen; soms daarbij ook het klanksysteem, en als afgeleide het spellingsysteem.

In bredere zin omvat het begrip 'taalstructuren' óók de structuren en de systematiek achter het taalgebruik in allerhande communicatieve situaties: de contextueel-situationele, stilistische, pragmatische, sociale en psychologische aspecten van het taalgebruik. 'Kennis' is geen simpel, eenduidig begrip. Naar aanleiding van taaltaken bouwen de leerlingen geleidelijk hun taalkennis op.

De relatie tussen deze operationele kennis en taalvaardigheid is geen eenrichtingsverkeer, waarbij kennis louter ondersteunend zou zijn voor de vaardigheden. Immers, bij het uitvoeren van de taalkaak kunnen leerlingen hun kennis niet alleen inzetten; ze kunnen die onder begeleiding ook uitbreiden via reflectie op de ontvangen of geproduceerde tekst. Inzicht in allerlei taalverschijnselen en reflectie over eigen en andermans taalgebruik bevorderen de taalvaardigheid. Gerichtte reflectie over wat men wil meedelen en hoe men een taalkaak uitvoert, versterkt de taalvaardigheid en doet ze aan doeltreffendheid en accuraatheid winnen. Voorwaarde is wel dat die reflectie gebeurt op het niveau van abstractie waar de leerlingen op dat moment aan toe zijn. Taalvaardigheidsonderwijs draagt op die manier ook bij tot het verhogen van het kennisniveau. In alle eindtermenpakketten wordt telkens de basistaalkennis aangegeven die een leerling nodig heeft om te communiceren.

Taalstructuren zijn belangrijk om een taal te leren, maar het leren moet gebeuren in overeenstemming met niveau van cognitieve ontwikkeling en het abstractievermogen van de leerlingen. Vanuit die optiek werd een beperkte lijst van begrippen en termen ontwikkeld:

<http://eindtermen.vlaanderen.be/talenbeleid/advieslijst-2012/advieslijst-taalbeschouwelijk-termen-nederlands-2012-final.pdf>

Een asterisk (*) geeft in de thematische lijst aan dat de term opgenomen is in de eindtermen taalbeschouwing voor het basisonderwijs, een hekje (#) in de eindtermen voor de eerste graad van de A-stroom in het secundair onderwijs

Werkvormen

Uit al het voorgaande blijkt dat je het best eentonigheid en uniformiteit vermijdt en zorgt voor variatie in de didactische werkvormen. Daar zijn verschillende redenen voor:

- leerlingen verschillen van elkaar en zijn gebaat met afwisselende didactische werkvormen;
- leerlingen kunnen beter gemotiveerd worden door gevarieerde werkvormen, waardoor zij betere resultaten bereiken;
- verschillende doelen worden bereikt met verschillende didactische werkvormen.

Op het internet kan je interessante voorbeelden van uitgewerkte werkvormen vinden. Bijvoorbeeld op de website 'De lat hoog voor talen' (<http://www.klascement.net/talen>). Deze site is het informatie- en communicatieplatform voor taal en onderwijs in Vlaanderen. Registreren is gratis. KlasCementleden melden zich aan met hun gebruikersnaam en wachtwoord.

OVUR als leerstrategie

De uitvoering van een taalkaak verloopt volgens eenzelfde proces als elke andere taak, namelijk: VOOR het uitvoeren van de taak (zich oriënteren op de taalkaak en ze voorbereiden)

TIJDENS het uitvoeren van de taak en

NA het uitvoeren van de taak (het evalueren van proces en resultaat)

Heel wat strategieën zijn specifiek voor elk van deze fasen. Sommigen spreken van de OVUR-aanpak: oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren.

Leerlingen moeten vaardig worden in de toepassing van een strategie in een concrete context, in een natuurlijke situatie. Met andere woorden: ze moeten de strategieën kunnen oefenen aan de hand van een taak. Reflectie is essentieel voor het leren en verdient bijzondere aandacht: Was de keuze van de werkwijze geschikt? Waar ging het verkeerd? Wat kan ik een volgende keer beter of anders doen? Wat onthoud ik hieruit?

Zowel voor de verwerving van de strategieën zelf als voor de reflectie erop moet rekening worden gehouden met het niveau van cognitieve ontwikkeling waarop de leerlingen zich op dat moment bevinden en het niveau van abstractie waar ze aan toe zijn. De strategieën die aangebracht worden in het lager onderwijs, worden in de eerste graad van het secundair onderwijs niet enkel herhaald, maar verbreed en/of verdiept. De leerlijn krijgt zo het cyclische karakter dat ook bij de opbouw van de vaardigheden op de voorgrond treedt.

Maar er is meer: ook in het vak Nederlands wordt aandacht besteed aan strategieën. Voor de efficiënte verwerving en een effectief gebruik ervan, ligt samenhang en/of samenwerking tussen de moderne vreemde talen en Nederlands voor de hand.

Wanneer je de leerlingen met de OVUR-strategie aan het werk zet, werk je eveneens aan ET 13.16 van de leercompetenties: De leerlingen reguleren hun leeropvattingen, hun leerproces en hun leerresultaat a.d.h.v. een werkwijze en strategieën.

De instructiekaarten

De instructiekaarten zijn bestemd voor de leerlingen. De bedoeling is hen te ondersteunen tijdens het leren van de vaardigheden. Daarom zijn ze gestructureerd volgens de stappen van de OVUR-methode.

Ze zetten de leerlingen aan hun taaltaken te plannen, uit te voeren en te beoordelen. Bij planning, uitvoering en beoordeling van taaltaken komen belangrijke leerstrategieën aan bod die met de kaarten expliciet geoefend worden.

Zo wordt er meteen ook gewerkt aan een aantal vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren':

Door steeds dezelfde leerstrategieën op andere contexten toe te passen, zullen de leerlingen er meer en meer bedreven in worden. De kaarten kunnen in principe ook gebruikt worden bij toetsen en examens.

Met de instructiekaarten worden leerlingen autonomer: zij weten hoe ze steeds weerkerende taken moeten aanpakken, zonder steeds de opdracht van de leerkracht te moeten afwachten. Bovendien kunnen de kaarten ingezet worden voor zelfevaluatie en zelfreflectie. Zo dragen ze ook bij tot zelfstandig leren.

Voor leerlingen met specifieke leerproblemen kunnen deze kaarten een houvast betekenen.

In het algemeen vormen de kaarten een leidraad om efficiënter en productiever om te gaan met taal. Het effect van de vraagstelling moet er bovendien toe leiden dat de leerlingen genuanceerd en geargumenteed over tekstmateriaal gaan nadenken.

Soortgelijke kaarten werden opgenomen in alle leerplannen, het gaat immers om dezelfde vaardigheden. Voor de leerlingen wordt dan duidelijk dat de leerstrategieën niet alleen toepasbaar zijn in alle taalvakken maar ook voor tekstmateriaal waarmee ze in niet-taalvakken te maken krijgen. Zo wordt transfer van vaardigheden mogelijk en kan men echt spreken van vakoverschrijdend werken.

De kaarten kun je uiteraard aan de concrete klaspraktijk aanpassen.

INSTRUCTIEKAART LUISTEREN

VOOR HET LUISTEREN

Oriënteren

Algemeen:

- Wat is het doel van de spreker: informeren, overtuigen, gevoelens beïnvloeden, aansporen, ontspannen, beoordelen?
- Op welk publiek is de boodschap gericht?
- Wie is de spreker? (welk taalgebruik kun je verwachten: formeel, informeel, ...)
- Terugkijken:
 - Heb ik eerder zo'n luisteroefening gemaakt?
 - Welke moeilijkheden heb ik ondervonden?
 - Welke fouten heb ik toen gemaakt?

Vooruitzien:

- Wat moet ik met deze luistertekst doen?

Vorbereiden

- Wat weet ik al over het onderwerp?
- Wat zou ik willen weten over het onderwerp?

TIJDENS HET LUISTEREN
Uitvoeren
<i>Genietend luisteren</i> <ul style="list-style-type: none">• Je luistert naar een verhaal, een liedje, een gedicht, ... Achteraf wordt je alleen gevraagd of je het boeiend of leuk vond of je het mooi of lelijk vond, ...
<i>Selecterend luisteren</i> <ul style="list-style-type: none">• Je noteert alle informatie, waarnaar je op zoek bent (bv. antwoorden op vooraf gestelde vragen). Op basis van die informatie noteer je de hoofdgedachte, onderscheid je hoofdpunten en details.

NA HET LUISTEREN

Reflecteren

Terugkijken:

- Heb ik de boodschap begrepen?
- Zijn de vragen die ik had, beantwoord?
- Heb ik nog vragen, zijn er nog dingen die ik niet begrijp?
- Begrijp ik het doel van de uiteenzetting?
- Begrijp ik de bedoeling van de spreker?
- Heb ik problemen ervaren?

Vooruitzien:

- Op welke punten is mijn aanpak succesvol gebleken?
- Op welk punt moet ik mijn aanpak verbeteren?

INSTRUCTIEKAART LEZEN

VOOR HET LEZEN
Oriënteren
☐ <i>Algemeen:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Wat is het doel van de auteur van de tekst: informeren, overtuigen, gevoelens beïnvloeden, aansporen, ontspannen, beoordelen?
<ul style="list-style-type: none">• Op welk publiek is de tekst gericht?
<ul style="list-style-type: none">• Wie is de auteur?
☐ <i>Terugkijken:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Heb ik eerder zo'n tekst gelezen?
<ul style="list-style-type: none">• Welke moeilijkheden heb ik ondervonden?
<ul style="list-style-type: none">• Welke fouten heb ik toen gemaakt?
☐ <i>Vooruitzien:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Waarom moet ik deze tekst lezen?
Vorbereiden: verkennend lezen (skimmen)
☐ <i>Om de inhoud van de tekst te verkennen</i>
<ul style="list-style-type: none">• Lees je titels en tussenkopjes
<ul style="list-style-type: none">• Bekijk je illustraties en onderschriften
☐ <i>Daarna beantwoord je de volgende vragen</i>
<ul style="list-style-type: none">• Waarover gaat deze tekst?
<ul style="list-style-type: none">• Wat weet en vind ik zelf al over dit onderwerp? Wat zou ik er meer over willen weten?
<ul style="list-style-type: none">• Wat verwacht ik van de tekst?

TIJDENS HET LEZEN

Uitvoeren

Genietend lezen

- Je leest een tekst op eigen tempo en voor je plezier. Achteraf wordt je alleen gevraagd of je het boeiend of leuk vond, ...

Zoekend lezen of selecterend lezen (scannen)

- Je leest nauwkeurig dat tekstgedeelte dat een antwoord op de vraag bevat.

Intensief lezen

- Op het niveau van de hele tekst: je zoekt de inleiding, het midden en het slot.
- Op het niveau van de alinea: in de alinea duid je de kernzin aan.
- Op het niveau van de zin: je zoekt 'verbindingswoorden' en 'verwijswoorden' om het geheel beter te begrijpen.

NA HET LEZEN	
Reflecteren	
☐ <i>Terugkijken:</i>	
	• Heb ik de boodschap begrepen?
	• Zijn de vragen die ik had, beantwoord?
	• Heb ik nog vragen over de tekst, zijn er nog dingen die ik niet begrijp?
	• Begrijp ik het doel van dit soort teksten?
	• Begrijp ik de bedoeling van de schrijver?
☐ <i>Vooruitzien:</i>	
	• Op welke punten is mijn aanpak succesvol gebleken?
	• Op welk punt moet ik mijn aanpak verbeteren?

INSTRUCTIEKAART SPREKEN

VOOR HET SPREKEN
Oriënteren
☐ <i>Algemeen:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Wat wil ik bereiken als spreker: informeren, overtuigen, gevoelens beïnvloeden, aansporen, ontspannen, beoordelen?
<ul style="list-style-type: none">• Tot wie spreek ik?
<ul style="list-style-type: none">• Welke taal zal ik gebruiken: informeel, formeel (beleefdheidsformules)?
☐ <i>Terugkijken:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Heb ik eerder zo'n spreekoefening gemaakt?
<ul style="list-style-type: none">• Welke moeilijkheden heb ik ondervonden?
<ul style="list-style-type: none">• Welke fouten heb ik toen gemaakt?
☐ <i>Vooruitzien:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Hoe bereid ik de spreekoefening voor?
Vorbereiden
<ul style="list-style-type: none">• Waarover zal ik spreken?
<ul style="list-style-type: none">• Wat is belangrijke informatie, wat minder belangrijke?
<ul style="list-style-type: none">• Waar vind ik voorbeelden?

TIJDENS HET SPREKEN

Uitvoeren

- Volgens de communicatieve situatie en de spreekopdracht worden criteria uit de evaluatiefiche geselecteerd.

NA HET SPREKEN	
Reflecteren	
☐	Terugkijken:
☐	• Heb ik de belangrijkste informatie overgebracht?
☐	• Heb ik mijn doel bereikt (informereren, vertellen)?
☐	• Heb ik rekening gehouden met het publiek?
☐	• Heb ik passende en begrijpelijke woorden gebruikt?
☐	• Heb ik voor een duidelijke opbouw gezorgd?
☐	• Heb ik voldoende luid en duidelijk gesproken?
☐	• Heb ik niet te vlug gesproken?
☐	• Heb ik voldoende contact gelegd met mijn publiek?
☐	Vooruitzien:
☐	• Op welke punten is mijn aanpak succesvol gebleken?
☐	• Op welk punt moet ik mijn aanpak verbeteren?

INSTRUCTIEKAART SCHRIJVEN

VOOR HET SCHRIJVEN
Oriënteren
☐ <i>Algemeen</i>
<ul style="list-style-type: none">• Wat is het doel van het schrijven? (vragen beantwoorden, formulier invullen, meedelen, informatie vragen of geven)
<ul style="list-style-type: none">• Voor wie ga ik schrijven?
<ul style="list-style-type: none">• Moet ik een mededeling, een briefje, een e-mail schrijven?
☐ <i>Terugkijken:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Heb ik reeds zo'n schrijfoefening gemaakt?
<ul style="list-style-type: none">• Welke moeilijkheden heb ik ondervonden?
<ul style="list-style-type: none">• Welke fouten heb ik toen gemaakt? (te lang/te kort, te weinig afwisseling, niet herlezen, ...)
☐ <i>Vooruitzien:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Waar moet ik speciaal op letten?
<ul style="list-style-type: none">• Is er een bepaalde structuur nodig?
Vorbereiden
<ul style="list-style-type: none">• Waarover/over wie zal ik schrijven?
<ul style="list-style-type: none">• Wat is de hoofdgedachte?
<ul style="list-style-type: none">• Welke informatie is belangrijk/minder belangrijk?
<ul style="list-style-type: none">• Waar vind ik voorbeelden?

TIJDENS HET SCHRIJVEN
Uitvoeren
☐ <i>Een schema maken:</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Kan ik uitgaan van de vraagjes: wie, wat, waar, wanneer, hoe, waarom? • Heb ik een indeling gemaakt: inleiding, midden, slot?
☐ <i>De tekst uitschrijven:</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Maak ik gebruik van alinea's? • Gebruik ik de juiste woorden? (zoek op in een woordenboek). • Is mijn zinsbouw verzorgd? • Heb ik op de correcte spelling en op het juiste gebruik van leestekens gelet? (zoek de schrijfwijze op in een woordenboek/spraakunst) • Heb ik genoeg aandacht besteed aan de lay-out, de presentatie • Heb ik mijn tekst kritisch herlezen en waar nodig verbeterd?

NA HET SCHRIJVEN
Reflecteren
☐ <i>Terugkijken:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Heb ik de inhoud van mijn schrijfoefening goed voorbereid?• Heb ik problemen ervaren op gebied van woordenschat, spraakkunst, spelling, zinsbouw?
☐ <i>Vooruitzien:</i>
<ul style="list-style-type: none">• In hoeverre was mijn aanpak succesvol?• Hoe kan ik mijn aanpak verbeteren?

INSTRUCTIEKAART GESPREKKEN VOEREN

VOOR HET GESPREK
Oriënteren
☐ <i>Algemeen:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Wat wil ik bereiken als spreker: informeren, overtuigen, gevoelens beïnvloeden, aansporen, ontspannen, beoordelen?
<ul style="list-style-type: none">• Tot wie spreek ik?
<ul style="list-style-type: none">• Welke taal zal ik gebruiken: informeel, formeel (beleefdheidsformules)
☐ <i>Terugkijken:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Heb ik eerder zo'n gesprek gehad?
<ul style="list-style-type: none">• Welke moeilijkheden heb ik ondervonden?
<ul style="list-style-type: none">• Welke fouten heb ik toen gemaakt?
☐ <i>Vooruitzien:</i>
<ul style="list-style-type: none">• Hoe bereid ik het gesprek voor?
Vorbereiden
<ul style="list-style-type: none">• Waarover zal het gesprek gaan?
<ul style="list-style-type: none">• Wat is belangrijke informatie, wat minder belangrijke?
<ul style="list-style-type: none">• Welke zinnen kan ik gebruiken om een gesprek te beginnen, gaande te houden en af te sluiten?
<ul style="list-style-type: none">• Waar vind ik voorbeelden?

TIJDENS HET GESPREK

Uitvoeren

- Volgens de communicatieve situatie en de spreekopdracht worden criteria uit de evaluatiefiche geselecteerd.

NA HET GESPREK	
Reflecteren	
☐	<i>Terugkijken:</i>
☐	• Heb ik de belangrijkste informatie overgebracht?
☐	• Heb ik mijn doel bereikt (informereren, informatie verkrijgen)?
☐	• Heb ik rekening gehouden met mijn gesprekspartners?
☐	• Heb ik passende en begrijpelijke woorden gebruikt?
☐	• Heb ik voor een duidelijke opbouw gezorgd?
☐	• Heb ik voldoende luid en duidelijk gesproken?
☐	• Heb ik niet te vlug gesproken?
☐	• Heb ik voldoende contact gelegd met mijn gesprekspartners?
☐	<i>Vooruitzien:</i>
☐	• Op welke punten is mijn aanpak succesvol gebleken?
☐	• Op welk punt moet ik mijn aanpak verbeteren?

INSTRUCTIEKAART SCHRIFTELIJKE INTERACTIE

VOOR DE SCHRIFTELIJKE INTERACTIE	
Oriënteren	
☐ <i>Algemeen</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Wat wil ik bereiken met de schriftelijke interactie? (vragen beantwoorden, iets meedelen, informatie vragen of geven)	
<ul style="list-style-type: none">• Met wie ga ik in interactie?	
<ul style="list-style-type: none">• Welke taal zal ik gebruiken: informeel, formeel (beleefdheidsformules)	
<ul style="list-style-type: none">• Moet ik een chatbericht, een sms, een e-mail schrijven?	
☐ <i>Terugkijken:</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Heb ik reeds zo'n schrijfoopdracht gemaakt?	
<ul style="list-style-type: none">• Welke moeilijkheden heb ik ondervonden?	
<ul style="list-style-type: none">• Welke fouten heb ik toen gemaakt?	
☐ <i>Vooruitzien:</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Waar moet ik speciaal op letten?	
<ul style="list-style-type: none">• Hoe bereid ik de interactie voor?	
Vorbereiden	
<ul style="list-style-type: none">• Waarover zal de interactie gaan?	
<ul style="list-style-type: none">• Welke informatie is belangrijk/minder belangrijk?	
<ul style="list-style-type: none">• Welke zinnen kan ik gebruiken om de interactie te beginnen, gaande te houden en af te sluiten?	
<ul style="list-style-type: none">• Waar vind ik voorbeelden?	

TIJDENS DE SCHRIFTELIJKE INTERACTIE

Uitvoeren

- Volgens de communicatieve situatie en de opdracht worden criteria uit de evaluatiefiche geselecteerd.

NA DE SCHRIFTELIJKE INTERACTIE	
Reflecteren	
☐	<i>Terugkijken:</i>
☐	• Heb ik de inhoud van mijn communicatie goed voorbereid?
☐	• Heb ik problemen ervaren op gebied van woordenschat, spraakkunst, spelling, zinsbouw?
☐	• Heb ik de belangrijkste informatie overgebracht?
☐	• Heb ik mijn doel bereikt (informereren, informatie verkrijgen)?
☐	• Heb ik rekening gehouden met mijn communicatiepartners?
☐	• Heb ik passende en begrijpelijke woorden gebruikt?
☐	• Heb ik voor een duidelijke opbouw gezorgd?
☐	<i>Vooruitzien:</i>
☐	• In hoeverre was mijn aanpak succesvol?
☐	• Hoe kan ik mijn aanpak verbeteren?

Evaluatierooster vaardigheden competenties in andere talen¹

Naam:			Klas:		Datum:	
vaardigheid	lezen	luisteren	spreken	schrijven	mondelijke interactie	schriftelijke interactie
tekstsoort	informatief		opiniërend	prescriptief	narratief	
doel van de opdracht	<i>b.v.: ik kan het verhaal in de juiste volgorde zetten</i>					

Deel 1 – PRODUCTEVALUATIE

	niveau beginner behaald voor deze opdracht - de taak is helemaal niet uitgevoerd	niveau geoefende behaald voor deze opdracht - de taak is onvoldoende goed uitgevoerd	niveau gevorderde behaald voor deze opdracht - de taak is voldoende goed uitgevoerd	niveau expert behaald voor deze opdracht - de taak is goed uitgevoerd
• Ik kan het onderwerp van een geschreven tekst bepalen.				
• Ik kan het onderwerp van een gesproken tekst bepalen.				
• Ik kan de globale inhoud van een geschreven tekst bepalen.				
• Ik kan de globale inhoud van een gesproken tekst bepalen.				
• Ik kan de hoofdgedachte en de hoofdpunten bepalen in geschreven teksten.				

¹ Invulling vanuit de nieuwe eindtermen basisvorming voor de eerste graad SO.

<ul style="list-style-type: none"> Ik kan de hoofdgedachte en de hoofdpunten bepalen in gesproken teksten. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan relevante informatie selecteren in geschreven teksten. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan relevante informatie selecteren in gesproken teksten. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan schriftelijke teksten produceren. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan mondelinge teksten produceren. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan deelnemen aan schriftelijke interactie. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan deelnemen aan mondelinge interactie. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan mijn gedachten en gevoelens verwoorden bij het lezen van fictionele teksten met een literaire inslag. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan mijn gedachten en gevoelens verwoorden bij het beluisteren van fictionele teksten met een literaire inslag. 				

Deel 2 – PROCES-EVALUATIE

	niveau beginner behaald voor deze opdracht - de procedurele kennis wordt niet toegepast	niveau geoefende behaald voor deze opdracht - de procedurele kennis wordt onvoldoende toegepast	niveau gevorderde behaald voor deze opdracht - de procedurele kennis wordt voldoende toegepast	niveau expert behaald voor deze opdracht - de procedurele kennis wordt goed uitgevoerd
<i>Oriënteren bij lezen en luisteren</i>				
• Ik weet wat het doel is van de schrijver/de spreker.				
• Ik weet tot welk publiek de boodschap gericht is.				
• Ik weet wie de schrijver/de spreker is en welk taalgebruik ik mag verwachten (formeel-informeel)				
▪ Ik weet wat moet ik met deze leestekst/ luistertekst moet doen.				
▪ Ik weet als ik al eerder zo'n oefening gemaakt heb, welke moeilijkheden ik toen ondervonden heb, welke fouten ik toen gemaakt heb en hoe ik die nu kan vermijden. Ik gebruik hiervoor de samenvatting met de feedback bij de vorige opdracht.				

<i>Oriënteren bij spreken, schrijven en mondelinge en schriftelijke interactie</i>				
<ul style="list-style-type: none"> Ik weet wat ik wil bereiken als spreker/schrijver. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik weet tot welk publiek ik mij richt en welke taal ik zal gebruiken (formeel of informeel). 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik weet waar ik bij zo'n opdracht speciaal op moet letten. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik let op de structuur van wat ik zeg/schrijf. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik weet als ik al eerder zo'n oefening gemaakt heb, welke moeilijkheden ik toen ondervonden heb, welke fouten ik toen gemaakt heb en hoe ik die nu kan vermijden. 				
<i>Vorbereiden op lezen en luisteren</i>				
<ul style="list-style-type: none"> Ik vraag mij af wat ik al over het onderwerp weet, ik kan mijn voorkennis activeren. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik gebruik visuele ondersteunende elementen. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan de inhoud van de tekst voorspellen. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan vragen stellen bij een te lezen/te beluisteren tekst. 				

<i>Voorbereiden op spreken, schrijven en mondelinge en schriftelijke interactie</i>				
<ul style="list-style-type: none"> Ik vraag mij af wat ik al over het onderwerp weet, ik kan mijn voorkennis activeren. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik weet waarover ik moet/zal spreken/schrijven/in interactie gaan. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik weet met wie ik een gesprek zal voeren/schriftelijk in interactie zal gaan. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik weet welke informatie belangrijk is en welke informatie minder belangrijk is. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik gebruik zinnen om een gesprek te beginnen, gaande te houden en af te sluiten. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan voorbeelden gebruiken om mij voor te bereiden. 				
<i>Uitvoeren van de lees- of luistertaak</i>				
<ul style="list-style-type: none"> Ik hou rekening met het lees- of luisterdoel. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan tekststructuur, structuuraanduiders, titels en benadrukte woorden herkennen. 				

• Ik kan de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context.				
• Ik kan de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden via taalverwantschap.				
• Ik kan talige hulpmiddelen gebruiken.				
• Ik kan hoofd- en bijzaken onderscheiden.				
• Ik kan de gedachtegang van een lees- of luistertekst reconstrueren.				
• Ik maak gebruik van het inzicht in de belangrijkste regels en kenmerken van het Frans/het Engels.				
<i>Uitvoeren van een taak voor spreken, schrijven en mondelinge en schriftelijke interactie</i>				
• Ik hou rekening met het spreek- of schrijfdoel.				
• Ik gebruik een goede tekststructuur en structuuraanduiders in functie van mij spreekdoel				
• Ik kies de juiste woorden.				
• Ik verzorg de zinsbouw.				
• Ik gebruik correcte grammaticale vormen.				

• Ik gebruik talige hulpmiddelen.				
• Ik zet gepast lichaamstaal in bij het spreken.				
• Ik pas taalgedragsconventies toe bij het spreken.				
• Ik pas alledaagse taalgedragsconventies toe om zeer korte sociale contacten te leggen.				
• Ik gebruik de juiste taalregisters.				
• Ik let op de correcte uitspraak.				
• Ik spreek luid genoeg.				
• Ik gebruik een correct spreektempo.				
• Ik kijk mijn gesprekspartner of publiek aan.				
• Mijn mondelinge boodschap komt toe bij de ontvanger.				
• Ik gebruik een goede tekststructuur, structuuraanduiders, titels en lay-out in functie van mij schrijfdoel				
• Ik let op de correcte spelling.				
• Ik let op het correct gebruik van leestekens.				

• Ik voer te taak correct en volledig uit.				
• Mijn schriftelijke boodschap komt toe bij de ontvanger.				
• Ik maak gebruik van het inzicht in de belangrijkste regels en kenmerken van het Frans/het Engels.				
• Ik herlees de geschreven tekst kritisch en verbeter waar nodig.				
<i>Reflecteren van de lees- of luistertaak</i>				
• Ik heb de boodschap begrepen.				
• De vragen die ik had, werden beantwoord.				
• Ik begrijp de bedoeling van de schrijver/de spreker.				
• Ik kan omschrijven welke problemen ik bij het lezen/luisteren ervaren heb.				
• Ik kan aangeven op welke punten mijn aanpak succesvol bleken.				
• Ik kan aangeven op welke punten ik mijn aanpak kan verbeteren.				
<i>Reflecteren Op de spreek- of schrijftaak of op de mondelinge of schriftelijke interactie</i>				
• Ik heb de belangrijkste informatie overgebracht.				

<ul style="list-style-type: none"> Ik heb mijn doel bereikt (informerend, vertellen, ...) 				
<ul style="list-style-type: none"> Welke problemen heb ik bij het spreken/schrijven of bij de mondelinge of schriftelijke interactie ervaren? 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan aangeven op welke punten mijn aanpak succesvol bleek. 				
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan aangeven op welke punten ik mijn aanpak kan verbeteren. 				

Deel 3 – EVALUATIE VAN DE VAKATTITUDES

	niveau beginner behaald voor deze opdracht - de attitude wordt nooit getoond	niveau geoefende behaald voor deze opdracht - de attitude wordt onvoldoende getoond	niveau gevorderde behaald voor deze opdracht - de attitude wordt voldoende getoond	niveau expert behaald voor deze opdracht - de attitude wordt dikwijls getoond
• Ik ben gemotiveerd wanneer het gaat over de cultuur in het Frans/het Engels.				
• Ik ben gemotiveerd om te lezen in het Frans/het Engels.				
• Ik ben gemotiveerd om te luisteren in het Frans/het Engels.				
• Ik ben gemotiveerd om te spreken in het Frans/het Engels.				
• Ik ben gemotiveerd om te schrijven in het Frans/het Engels.				
• Ik ben gemotiveerd om te in gesprek te gaan in het Frans/het Engels.				
• Ik ben gemotiveerd om schriftelijk in interactie te gaan in het Frans/het Engels.				
• Ik ben gemotiveerd wanneer het gaat over de taalsystematiek in het Frans/het Engels				
• Ik toon interesse in culturele contexten waarin het Frans/het Engels wordt gebruikt.				

Samenvatting voor de leerling

Naam:			Klas:		Datum:	
vaardigheid	lezen	luisteren	spreken	schrijven	mondelijke interactie	schriftelijke interactie
doel van de opdracht	<i>b.v.: ik kan het verhaal in de juiste volgorde zetten</i>					

Tegen volgende keer	Leerling	
	Wat ging er goed? Wat moet ik zeker behouden?	
	Wat kan ik doen om het volgende keer beter te doen?	
	Leerkracht	
	Wat ging er goed? Wat moet je zeker behouden?	
	Wat kan je doen om het volgende keer beter te doen?	
Je krijgt een bonus voor:		

Bijlage 4

De leerlingen onderscheiden vormen van fictie. (begrijpen)

Onderliggende doelen:

- 1 De leerlingen zijn gemotiveerd om fictie te lezen en te beleven (attitudinaal).
- 2 De leerlingen delen hun luister-, kijk- en leeservaring van diverse vormen van fictie (in het Nederlands, Frans en Engels) met elkaar en met anderen. (analyseren)

Literatuur en nieuwe media

In het artikel '[Literatuur en nieuwe media – een stimulerende aanpak](#)' legt Carl Boel uit hoe je met behulp van webtools leerlingen warm kan maken voor literatuur.

Buitenlandse organisaties

<http://www.frans-documentatiecentrum.com/>

Het Frans documentatiecentrum voor Vlaanderen is een onderdeel van de 'Service de Coopération et d'Action Culturelle de l'Ambassade de France en Belgique' en is gevestigd in Gent (Krijgslaan, 20-22, 9000 Gent).

In hun mediatheek kan je als leerkracht gratis materiaal ontlenen en advies krijgen over leesboeken en literatuur.

<https://www.britishcouncil.be/teach>

Het 'British Council' is de internationale organisatie voor culturele relaties van het Verenigd Koninkrijk. Op hun website vind je lesmateriaal voor om met lietraire teksten aan de slag te gaan.

Interessante websites

<http://www.jeugdliteratuur.org/lestips>

Jeugdliteratuur.org is een initiatief van Iedereen Leest dat wordt gesteund door het Vlaams Fonds voor de Letteren. hun databank verzamelt meer dan 700 les- en verwerkingstips bij prenten-, kinder- en jeugdboeken. Leerkrachten en bibmedewerkers schreven ze bij de boekenselecties voor de Jeugdboekenweek en de Kinder- en Jeugdjury.

<https://www.lezen.nl/nl/onderwerp/jongerenliteratuur>

Stichting Lezen bevordert het lezen in de Nederlandse en Friese taal en levert een bijdrage aan het verbeteren van het leesklimaat en de leescultuur.

<https://www.boekenzoeker.be/>

Boekenzoeker helpt iedereen tussen 0 en 18 jaar bij het kiezen van een boek. Aan de hand van criteria die de leerling kiest, geeft Boekenzoeker boekentips, aangepast aan de leeftijd en wensen

<https://iedereenleest.be/>

Iedereen Leest coördineert campagnes en programma's rond lezen en brengt kennis over leesbevordering en leesplezier samen.

<https://www.cultuurkuur.be/inspiratie/de-leesrace>

De Leesrace was een leesbevorderingsproject voor leerlingen uit de 1ste graad A-stroom. Met dit project wilde Iedereen Leest het leesplezier van de leerlingen aanwakkeren en hen kennis laten maken met het ruime boekenaanbod. Hoewel de leesrace afgelopen is, blijft de lijst met meer dan 50 opdrachten, variërend in tijdsduur, moeilijkheidsgraad en inhoud bijzonder inspirerend.

<https://dekrook.be/leestest>

Een organisatie van Bibliotheek De Krook en Universiteit Gent.

In kader van dit literaire festival ontwikkelde de onderzoeksgroep Cultuur & Educatie (UGent) een korte test waarmee iedereen zijn leesprofiel beter leert kennen. De test bestaat uit 8 meerkeuzevragen met telkens 8 mogelijke antwoorden.

<https://www.goodreads.com/list/tag/esl>

Goodreads is een raadt Engelstalige website die boeken aanraadt. Op deze pagina staan de boeken voor English as a Second Language (ESL) en English as a Foreign Language (EFL).

<https://enseigner.tv5monde.com/fiches-pedagogiques-fle/culture-et-litterature>

Websites met 6 collecties video's en 420 bijhorende pedagogische fiches voor Français langue étrangère (FLE). Bij elk werk wordt de leeftijdscategorie en het niveau in het ERK aangegeven.

<https://www.lepointdufle.net/penseigner/litterature-fiches-pedagogiques.htm>

Verzameling van pedagogische fiches met literatuur als onderwerp. Ook voor beginnende taalleerders FLE.